

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS RETSBOG

Den 9. april 2018 kl. 09:30 holdt Østre Landsret offentligt retsmøde i retsbygningen, Bredgade 42, København.

Som dommere fungerede landsdommerne Ole Dybdahl, Tine Vuust og Morten Christensen, førstnævnte som rettens formand.

Der foretoges fortsat hovedforhandling

24. afd. nr. B-3448-14:

- 1) Inge Genefke og Bent Sørensens Antitortur Støttefond
som mandatar for
- 2) ' _____
- 3) _____
- 4) _____
- 5) ' _____
- 6) _____
- 7) _____
- 8) _____
- 9) _____
- 10) _____
- 11) _____
- 12) _____
- 13) _____
- 14) _____
- 15) _____
- 16) Inge Genefke og Bent Sørensens Antitortur Støttefond

som mandatar for

17)

18)

19)

20)

21)

22)

23)

(advokat Christian F. Jensen, besk., for sagsøgerne 2 til 15 og 17 til 23,
og advokat Christian Harlang for så vidt angår sagsøgerne 1 og 16 samt
den del af sagen, hvori der ikke er dækning under den meddelte fri proces)

mod

Forsvarsministeriet

(advokat Peter Biering)

For sagsøgerne mødte advokat Christian Harlang og advokat Christian F. Jensen.

For sagsøgte mødte advokat Peter Biering. Med advokaten mødte tillige advokatfuldmægtig Malthe Gade Jeppesen.

Sagsøger 13 og 14 var mødt. Som tolk for sagsøgerne mødte Allan El-Zayat.

Som vidne mødte major Per Geisler Kristensen.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Per Geisler Kristensens tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Per Geisler Kristensen forklarede blandt andet, at han på hold 4 i Irak var chef for militærpolitiet fra august 2004 til februar 2005. Han var også udsendt på hold 9, der var det sidste hold i Irak. Han stoppede i forsvaret i september 2013. Der var 23 danske MP'ere og to baltiske MP'ere. I perioder havde han også fire-fem engelske MP'ere tilknyttet. De engelske MP'ere var ikke underlagt ham i perioden omkring operation Green Desert. Under operationer afgav han MP'ere til operationens andre enheder. Under operation Green Desert

afgav han et "callsign", det vil sige et køretøj og tre-fire MP'ere, til henholdsvis panserinfanterikompaniet, spejdereskadronen og Corrunna Coy.

De var mentorer for det lokale irakiske politi (IPS) og skulle også monitorere dem. De kunne ikke give politiet ordrer, kun vejlede dem om, hvordan de burde udføre deres opgaver. Det danske militærpoliti på hold 4 skulle alene vejlede og havde ikke ansvaret for, hvad det lokale politi foretog sig. Der var i alt ca. 5.000 mand tilknyttet IPS i de sektorer, som de danske MP'ere mentorerede og monitorerede. Det danske ansvarsområde var blevet væsentligt forøget, men i forbindelse med, at danskerne skulle flytte fra Camp Eden til Camp Danevang, blev der ikke gennemført en egentlig overdragelse mellem MP'erne på hold 3 og hold 4. Han gjorde efter hjemkomst til Danmark sine overordnede opmærksom på, at antallet af udsendte MP'ere var alt for lille til at udføre de opgaver, som påhvilede dem i forhold til IPS inden for det nu væsentligt udvidede ansvarsområde.

Organisationsdiagrammet i støttebilagssamlingens bind 1, side 53, viser overordnet det irakiske politis organisering i Basraprovensen. De danske MP'ere på hold 4 havde ansvaret for IPS i sektor 1, 2, 4 og 5. De havde ikke opgaver inde i Basra by. Englænderne havde ansvaret for fire stationer i sektor 1, men de danske MP'ere tilså også disse politistationer, fordi de lå i det danske ansvarsområde. Tactical Support Unit (TSU) opererede efter britiske normer, der adskilte sig fra de normer, som de danske MP'ere anvendte i undervisningen af IPS, og TSU var under britisk mentorering og monitorering. Briterne uddannede f.eks. TSU i fangehåndtering, som fulgte principperne for håndtering af krigsfanger.

Mohammed Kadom Al Ali var chef for politiet i Basraprovensen. Hver sektor havde en sektorleder og var opdelt i to dele, der hver især havde en "district commander". Der var ligeledes en "station commander" på hver politistation i sektorerne. Nogle af politifolkene i det lokale politi tilhørte stammer, hvilket nødvendiggjorde, at disse politifolk under operationer i deres lokalområde bar masker for at undgå genkendelse. Han samarbejdede primært med sector commander'ne og district commander'ne for sektor 1, 2, 4 og 5. Under møderne med disse chefer var formålet at afklare, hvilke behov de forskellige sektorer havde, og hvordan de danske styrker kunne hjælpe og støtte dem. De danske MP'ere gennemførte et uddannelsesprogram på de lokale stationer om våbenbetjening, rapportskrivning, anvendelse af PC'er, undersøgelser af huse og biler, etablering af checkpoints m.v. og om, hvordan man i Danmark håndterer tilbageholdte med mindst mulig magtanvendelse. Politifolkene var lokale, der nogle gange knap nok kunne skrive deres eget navn. De var

utrolig dårligt uddannet, hvilket var en af grundene til, at de ikke blev anvendt under operation Green Desert. Det lokale politi var udstyret med lyseblå skjorter, mørke bukser, en lille fragmentationsvest og bar ikke røde baretter. De bar endvidere typisk et mærke på venstre skulder, hvorpå der stod "IPS". TSU'erne var iført lyseblå kamuflageuniformer, og det var nemt at kende forskel på det lokale politi og TSU.

Der indgik politifolk fra "IPA" på hold 1, 2 og 3, men de blev i løbet af hold 4's udsendelse afløst af dansk politi – vistnok på et tidspunkt efter gennemførelsen af operation Green Desert. Der var tale om civilt politi fra mange forskellige lande. Han havde således blandt andet en IPA'er fra Australien og en fra USA. IPA tog ud på opgaver sammen med de danske MP'ere, fordi de ikke selv havde adgang til militær beskyttelse. IPA lovede det lokale politi mange ting, som ikke blev opfyldt. IPS gav derfor under møder med ham udtryk for utilfredshed hermed, som det også er kommet til udtryk i End of Tour rapporten, jf. tilægsekstraktens bind 1, side 497, der er underskrevet af ham. Han kan bekræfte beskrivelsen af deres kendskab til IPS og den udtrykte tilfredshed med samarbejdet i rapportens punkt 1, første afsnit, jf. samme ekstraktbind side 496. Han har ikke set eller modtaget meldinger om, at IPS mishandlede tilbageholdte. Under besøg på politistationerne besøgte de også nogle gange stationens celler, der kunne være ret primitive. Hvis der sad tilbageholdte i en celle, aflagde de danske MP'ere nogle gange et yderligere besøg få dage senere for at følge op på, om vedkommende fortsat var tilbageholdt i cellen. Under sådanne opfølgninger sad de tilbageholdte typisk ikke længere i cellerne. Han har ikke før sin forberedelse til at afgive forklaring for landsretten set månedsrapport for juni 2004, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 126 ff. Han kan ikke fra sine egne observationer under udsendelsen på hold 4 genkende beskrivelsen i rapportens punkt 2.2.7 af mishandlinger, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 131.

Den danske regering havde for at undgå konflikter og problemstillinger omkring den efterfølgende håndtering af tilbageholdte besluttet, at danske soldater og MP'ere ikke måtte foretage tilbageholdelser. Det danske militær rådede heller ikke over fængselsfaciliteter i Irak. Magtoverdragelsen i juni 2004 til irakerne spillede ikke nogen rolle for MP'ernes opgaver ud over, at irakerne herefter gik forrest under operationer, og danskerne stod bagved. Hvis danske MP'ere selv foretog tilbageholdelser, skulle det foregå i overensstemmelse med danske normer og således med mindst mulig magtanvendelse. Denne fremgangsmåde havde de også undervist irakerne i. Som mentorer skulle MP'erne skride ind, hvis de så noget, som ikke var i overensstemmelse med det, de havde undervist irakerne i at gøre.

I Frago 284, Amendment 1, er det under punkt 3, litra i), anført, at det danske militærpoliti skulle afgive tre MP-teams til at mentorere og monitorere TSU og ING under operation Green Desert. Et MP-team bestod af fire-fem personer. De kunne i den forbindelse følge irakerne tæt og ind i målene ("close behind") som angivet i befalingens punkt 3, litra j), "Entering of houses", jf. tillægsekstraktens bind 1, side 390.

Han var med til at planlægge operation Green Desert og deltog også i war gaming, hvor de i detaljer planlagde gennemførelsen. Operationen var ledet af TSU og ING. Der var ikke lokalt politi til stede under operationen. TSU var et britisk anliggende og blev også under denne operation mentoreret og monitoreret af briterne. Operation Green Desert blev gennemført i sektor 1. I målområderne, hvor de danske MP'ere under operationen var til stede, deltog alene soldater fra ING – ikke personer fra TSU. De danske MP'ere overværede ingen overgreb eller episoder, hvor ING ikke overholdt det, som de havde lært af de danske MP'ere. Han læste efterfølgende en rapport, hvoraf det fremgik, at briterne ikke observerede problemer med den måde, hvorpå TSU udførte opgaver under operationen. Han kan bekræfte, som det forudsætningsvis fremgår af Daily Sitrep af 25. november 2004, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 450 f., at IPS ikke deltog i operationen, hvilket de uddannelsesmæssigt heller ikke var i stand til. De danske MP-teams mentorering og monitorering rettede sig mod ING. Billedet i støttebilagssamlingens bind 2, side 95, viser fire TSU-personer. Irakiske styrker og politi kørte ofte i anonymt udseende køretøjer, for det var, hvad de kunne få rådighed over. De foretrak i øvrigt at anvende pickupper. På fotoet i støttebilagssamlingens bind 2, side 96, kan man se adskillige TSU-personer omkring en pick-up. Pickuppen på fotoet tilhører TSU. På fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 373, ses to danske militærkøretøjer. Køretøjet med blåt blink tilhører dansk militærpoliti. En person med rød baret er fra ING.

Under operationen opholdt han sig sammen med fire MP'ere og John Dalby ved den fremskudte kommandostation, hvor vidnet skulle overvåge operationen. ING skulle gennemføre "search and arrest" ved Cyan 1. I forbindelse med en husundersøgelse i Cyan 1 ville de irakiske styrker undersøge et soveværelse, hvor også en lokal irakers kone og børn opholdt sig. Vidnet var derfor nødt til sammen med en af sine MP'ere at gå hen til målet for at sikre, at undersøgelsen af soveværelset blev gennemført med deltagelse af en female searcher. De fandt under en seng i værelset to Kalashnikovgeværer. Han deltog i husundersøgelsen og gik derefter tilbage til den fremskudte kommandostation. Denne husundersøgelse fore-

gik i det hus, der på luftfotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 331, ses for enden af den venstre pilemarkering af "TARGET 1". Der blev herudover fundet en del våben i Cyan 1. Det kunne godt være våben i stil med de våben, der ses på fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 370. Der var generelt mange våben i cirkulation i landet, og det var tilladt for hver mandlig beboer i et hus at besidde et skydevåben. Han er ikke bekendt med, at ING gik ind i en moske ved et af målene. Der var på et tidspunkt "let skyderi" omkring Cyan 1, men personen, der havde afgivet skud, blev hurtigt neutraliseret. Han hverken så eller hørte om problemer med overgreb mod de lokale eller tilbageholdte.

Forevist vendingen i døgnrapport af 25. november 2004, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 455, "trods anden ordre", forklarede han, at han vil tro, at den pågældende MP'er har misforstået noget. Rapporten er skrevet i forbindelse med, at MP'eren lyttede med på radioen, og danskerne kunne ikke give irakerne ordrer, men alene feedback. Det kan godt passe, at "SOCO" står for Scene of Crime Officer – det var britiske kriminalbetjente. Han ved ikke, hvilke opgaver disse skulle udføre under operationen. Det skulle have været anført i rapporten, hvis danske MP'ere havde overværet overgreb mod de tilbageholdte. MP'erne anholdt ikke nogen under operationen.

Efter operationen kørte han tilbage til Shaiba Log Base. Hans MP'ere kørte i øvrigt sammen med de enheder, som de var blevet tildelt, idet man ikke må køre uden beskyttelse. De returnerede derfor successivt på forskellige tidspunkter til basen. Han så ikke, hvor de tilbageholdte blev kørt hen efter operationen. Han så heller ikke tilbageholdte, da han kom tilbage på Shaiba Log Base. Der var danske og engelske enheder på basen. Han har ikke hørt om, at tilbageholdte blev screenet på basen, og det foregik i hvert fald ikke i Camp Danevang. Screening ville i givet fald skulle gennemføres af englænderne og ikke dansk militærpoliti.

Udspurgt af advokat Christian Harlang forklarede han, at han i dag arbejder i Aalborgs Lufthavn og i et rejsebureau.

De modtog omkring et døgn tid inden operation Green Desert befalingen. Han udarbejdede på baggrund heraf sin egen befaling til MP'erne, som han ligeledes gav dem dagen før operationen. Der var afsat 15 danske MP'ere til andre enheder under operationen – fem til spejdereskadronen, fem til panserinfanterikompagniet samt fem til det britiske Corrunna Coy, og han havde endvidere fire MP'ere ved den fremskudte kommandostation samt fire

mand på beredskab i lejren ("viper"). MP'erne fulgte ING tæt bagved ("close behind"). Han fik den tilbagemelding fra sine MP'ere, at der ikke under operationen havde været behov for at skride ind over for de irakiske styrker, der overholdt alle bestemmelser. Han havde fuld tillid til sine MP'ere i forhold til, at de gav rigtige og fyldestgørende tilbagemeldinger. Det var formentlig den mest fredelige operation, han havde været med til at gennemføre. Der var ingen forlydende om, at lokale kvinder og børn skreg under operationen.

Når de danske MP'ere var til stede, oplevede de ikke problemer med de irakiske styrker. De kunne ikke vide, hvad irakerne foretog sig, når de ikke blev mentoreret og monitoreret. Han overværede ingen overgreb eller hårdhændet behandling, ej heller når han observerede dem lidt på afstand. Politiet i sektor 1 var det bedst uddannede politi blandt de sektorer, der henhørte under det danske militærpoliti. Den irakiske menigmand var vel nok bange for det irakiske politi. Der gjaldt andre regler under Saddam Hussein, og befolkningen tænkte måske, at det fortsat forholdt sig således. Han er ikke bekendt med, at station leader Nasir Hamood Habsy skulle have haft tilknytning til en milit. Han har intet kendskab til chefen for TSU, Raheem Hanoon Fiel. Raheem Hanoon Fiel opholdt sig typisk i sektor 3, og TSU hørte under britisk ansvarsområde.

Der opstod under afhøringen, hvor advokat Christian Harlang foreholdt vidnet andre vidners forklaringer for landsretten, tvivl om, hvorvidt advokatens gengivelse af tidligere afgivne vidneudsagn var korrekte.

Retsformanden bemærkede, at der i så fald må gives sagsøgtes advokat og rettens medlemmer lejlighed til at slå efter i retsbøgerne for at konstatere, hvorledes den pågældende forklaring er protokolleret.

Advokat Christian Harlang bemærkede hertil, at dette så måtte være i orden for så vidt, at dette også gør sig gældende, når sagsøgtes advokat stiller spørgsmål til vidnerne.

Retsformanden bemærkede dertil, at dette var en selvfølge for, "hvad skulle ellers være tilfældet?", hvortil advokat Christian Harlang svarede, "ja, hvad ellers?".

Rettens medlemmer trak sig midlertidigt tilbage kl. 11.21 for at drøfte advokatens bemærkning over for retsformanden.

Retten sat på ny kl. 11.33.

Retsformanden bemærkede, at retsbøgerne udarbejdes og udsendes løbende under sagen, og derfor må man som advokat være forberedt på at kunne henvise hertil, hvis der under opsummeringen af tidligere forklaringer i forbindelse med afhøring af et vidne opstår spørgsmål om, hvad tidligere vidner har forklaret. Retsformanden bemærkede endvidere, at advokat Christian Harlang ofte ikke har været modtagelig for vejledning og ved flere lejligheder har været næsvis, grænsende til det flabede, og nu i umisforståelige vendinger har insinueret, at landsretten forskelsbehandler advokaterne og giver sagsøgtes advokat fordel, hvilket overskrider grænserne for tilladelig opførsel.

På denne baggrund og henset til de hidtidige påtaler af advokat Christian Harlangs adfærd i retten, besluttede retsformanden at fratage advokat Christian Harlang ordet under resten af afhøringen af dette vidne, jf. retsplejeloven §§ 150 og 151.

Retten holdt på anmodning fra advokat Christian F. Jensen en kortere pause med henblik på, at sagsøgernes advokater kunne drøfte spørgsmålsstillelsen.

Afhøringen af vidnet blev genoptaget kl. 11.40.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen forklarede vidnet, at han deltog i nogle af planlægningsmøderne i bataljonen forud for operation Green Desert. Hver underafdeling, herunder efterretningssektionen og operationssektionen, leverede input til planlægningen. Vidnets input, der drejede sig om MP'ernes monitorering og mentorering, blev skrevet ind i befalingen. Efterretningssektionen leverede efterretninger, der hidrørte fra denne sektion og især fra den britiske 4th Armoured Brigade. Han kan ikke afvise, at operationen var baseret på efterretninger fra en irakisk efterretningsofficer, men han vil ikke tro, at den engelske brigade traf afgørelse om at gennemføre en operation alene på grundlag af efterretninger fra sådan officer. Han var oprindeligt slet ikke klar over, at Anders Kærgaard deltog i planlægningen af operationen. Han ville ikke uden videre stole på udsagn om kildeværdigheden fra Anders Kærgaard. Hvis en kilde var utroværdig, ville han mene, at man måtte afkræve præcise oplysninger om, hvad der ville være at finde i målene. Efterretningerne blev drøftet, men han kan ikke huske indholdet af disse drøftelser mere præcist, da det er mange år siden. Man drøftede i hvert fald tilstedeværelse af våben og mulige

fraktioner af terrorbevægelser i området. Han vil tro, at der også fandt en drøftelse sted om troværdigheden af efterretningerne, for man ville næppe have gennemført operationen, hvis efterretningerne ikke var troværdige. Så vidt han husker, var der vist ikke nogen i planlægningen, som tog forbehold over for troværdigheden, men planlægningen foregik som en fortløbende proces, hvor der kan have været drøftelser af problemstillinger, som er blevet løst senere under planlægningen. Han kan ikke huske, om der blev foretaget kørsler i området sammen med den irakiske efterretningsofficer for at identificere målene. Operationssektionen udformede den skriftlige befaling.

Ham bekendt var der ikke kameraer i brug under operationen. Hans MP'ere var ikke udstyret med kameraer. Han ved ikke, om andre soldater medbragte militære kameraer. Han blev først tre-fire år efter udsendelsen bekendt med, at der var blevet foretaget videooptagelser ved et af målene.

Den husstand, der havde gemt to Kalashnikovgeværer under en seng, havde flere våben end de to. De lod husstanden beholde et skydevåben. Et par måneder efter udsendelsen af hold 4 blev principperne ændret, således at de accepterede et våben for hver mandligt medlem af en husstand. De to Kalashnikovgeværer blev konfiskeret af en kvindelig female searcher, der derefter overdrog disse til ING. Han ved ikke, hvad hun hed, de havde blot kaldt en female searcher over radioen. Der findes ikke optegnelser herom. Han ved ikke, hvor mange female searchere der var med under operationen. Det må have været de irakiske styrker, der udspurgte husstanden om, hvor mange mandlige medlemmer, der var i denne.

Foreholdt Frago 284, Amendment 1, punkt 3, litra i), forklarede han, at TSU ikke stillede med så mange folk som forudsat. I hans områder var der kun soldater fra ING. De danske MP'ere mentorerede og monitorerede ikke TSU. Han kan ikke huske, hvad de danske MP'ere foretog sig sammen med Corrunna Coy. "Mentoring/monitoring" er ikke det samme som "search and arrest".

Forevist bemærkningen i Post operation report af 29. november 2004 "Due to last minute changes ...", jf. tillægsekstraktens bind 1, side 413, forklarede han, at den, så vidt han kan vurdere, ikke vedrører MP'erne. Det kan være en mulighed, at panserinfanterikompagniet deltog i "search and arrest" som følge af, at der ikke blev stillet med et tilstrækkeligt antal TSU-personer.

Bemærkningen i samme rapport om, at "The focus must be on ING units during initial search and arrest. Handling of detainees must be monitored closely", var udtryk for noget, som man måtte følge tæt. Punktet er ikke et resultat af forløbet under operation Green Desert. Ordentlig behandling af tilbageholdte var konstant i fokus, fordi det var et vigtigt tema.

Han kan ikke genkende lokaliteten på fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 373. Han har aldrig været inde i Camp Chindit. De MP'ere, der var tildelt panserinfanterikompagniet, fulgte kompagniet med rundt under og efter operationen. MP'erne tildelt Corrunna Coy må være returneret med dem til Shaiba Log Base og inde på basen kørt videre til Camp Danevang. Sådan skete det erfaringsmæssigt. De deltog med sikkerhed ikke i efterfølgende screening af tilfangetagne.

Udspurgt af retten forklarede vidnet, at TSU er en bedre uddannet politienhed end IPS. Det var englænderne, som skulle supervisere TSU ved Cyan 4. De danske MP'ere, der kørte med spejdereskadronen til Cyan 4, har derfor givetvis alene skullet observere på afstand. Han ved ikke, om MP'erne gik med ind i husene på Cyan 4.

Retten midlertidig hævet kl. 12.12.

Retten sat på ny kl. 13.10.

Som vidne mødte Dennis Dyrup Kristensen.

Der fremlagdes Værnsfælles Forsvarskommandos brev af 26. februar 2018 vedrørende ophævelse af vidnet Dennis Dyrup Kristensens tavshedspligt med nærmere angivne begrænsninger. Retsformanden gennemgik indholdet af brevet og formanede vidnet behørigt på baggrund heraf.

Dennis Dyrup Kristensen forklarede blandt andet, at han i dag er politibetjent. På hold 4 var han militær politisergent. Han havde forinden været udsendt til Kosovo og har også i Bagdad været livvagt for den danske ambassadør. Hold 4 kom ned til kaotiske forhold, fordi de skulle skifte lejr fra Camp Eden til Camp Danevang. MP'erne udførte opsyn inden for lejren med de danske soldater og tilsyn med de lokale politistationer. De kørte rundt til

stationerne for at finde ud af, hvad man manglede på stationerne, og hvor langt de var i deres faglige udvikling. Alt var mangelfuldt både i forhold til midler og til rekruttering. Nye politifolk måtte f.eks. selv sørge for at anskaffe sig uniformer. Hver MP'er havde ansvaret for kontakten til en af de lokale politistationer, men han kan ikke huske, hvilken station han var tildelt. De monitorerede stationerne løbende, og de kørte sammen rundt til stationerne, så han har set flere stationer end den, han havde ansvaret for. Han har formentlig været inde på politistationen i Az Zubayr forud for operation Green Desert, men han kan ikke huske, hvordan den så ud.

Under besøgene på politistationer holdt de møder med cheferne for at finde ud af, hvilke behov den pågældende station havde. De gennemførte også "joint patrols". De var nok ude på den måde omkring hver 14. dag. Han så ikke irakiske politifolk mishandle lokale, men deres uddannelsesniveau var dårligere end niveauet for danske politifolk. De uddannede dem i politifærdigheder, f.eks. i forbindelse med etablering af checkpoints, bevissikring, magtanvendelse, og hvordan man gebærder sig i et lokalsamfund. De underviste også politifolk i, hvordan man pacificerer en person og giver håndjern på. Dette uddannelsesforløb blev indledt relativt sent under udsendelsen af hold 4. Han kan ikke huske, om de påbegyndte forløbet før eller efter operation Green Desert. De gennemførte en del kørsler med personer fra IPA, herunder civile betjente fra Irland og New Zealand. Der kom sidenhen danske civile betjente til hold 4, som indgik i uddannelsen af de irakiske politifolk. Danske MP'ere har ikke helt samme uddannelse som en civil betjent, og MP'ernes indgangsvinkel til operationer var mere militær. De civile betjente kunne derfor monitorere og mentorere endnu mere professionelt i forhold til traditionelle politimæssige færdigheder.

Under operation Green Desert var han ved Cyan 1 som gruppefører for en gruppe, der havde tilgang af nogle soldater fra panserinfanterikompagniet. Han kan ikke huske, om der også var andre MP'ere i gruppen. Forevist døgnrapport, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 454, bekræftede han, at der må have været fire MP'ere på Cyan 1 inklusive vidnet. Der var derudover en tolk, Christian Rømer. Han husker det på den måde, at MP'erne ikke var tilstrækkelige til at dække det område, hvor der skulle gennemføres "search and arrest". De fik derfor ved målet tildelt omkring ti soldater fra panserinfanterikompagniet. MP'erne var foruden vidnet Jesper Rasmussen, Michael Miszczuk Jørgensen og måske også Klaus Johansen. Vidnet havde ansvaret for én del af Cyan 1, ligesom de øvrige MP-sergenter havde ansvaret for andre dele af målet. De havde hver især folk under sig til at udføre de opgaver, som de havde ansvaret for.

Advokat Peter Biering oplyste, at Klaus Johansen ifølge sagsøgtes oplysninger opholdt sig i den fremskudte kommandostation og derfor ikke er indkaldt som vidne under sagen.

Foreholdt auditørrapport af 27. november 2012, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 661, forklarede han, at det er korrekt, at hans gruppe skulle dokumentere fund af våben m.v., når irakerne havde tømt husene for personer.

Bemærkningen i Frago 284, Amendment 1, punkt 3, litra i) om "mentoring/monitoring" må ses i det lys, at der ikke var forberedelsestid, så de danske MP'ere kunne ikke forud for operationen fungere som mentorer for irakerne i relation til denne operation. Han kan ikke huske, om de forud for operationen fik instruks om, at de under operationen skulle mentore og monitorere irakerne. Han husker, at de før operationen blev briefet, men ikke hvem der forestod briefing eller nærmere om indholdet heraf. Han kan dog huske, at målene blev omtalt, og at der skulle søges efter våben. De var noget fortørnede over, at operationen skulle gennemføres så hurtigt, hvorved de ikke havde meget tid til forberedelse. Tidspunktet for operationen, hvor de lokale kunne være i moske for at bede, var også i deres øjne mindre heldigt valgt, for så ville personerne ikke være hjemme i husene, når der skulle gennemføres husundersøgelser. MP'erne så det som en fordel at kunne foretage husundersøgelser om natten, mens beboerne var hjemme, således at beboerne kunne se, at husundersøgelsen blev foretaget korrekt. Det ville endvidere øge mulighederne for, at man kunne anholde de søgte personer. Det var irakerne, der skulle foretage arrestationer af de mistænkte, mens de danske MP'ere skulle forestå husundersøgelserne bagefter. Han genkender beskrivelsen i befalingens punkt 3, litra j), om "Entering of Houses". I princippet burde der ikke være nogen forskel mellem, om det var danske MP'ere, der foretog tilbageholdelser, eller om disse blev gennemført af irakerne. Operationen var en prøve på, om irakerne kunne stå på egne ben, hvilket var det, de skulle uddannes til. Det var ikke hans opfattelse, at irakerne blot var MP'ernes "forlængede arm". De kunne ikke sanktionere manglende efterlevelse af instrukser andet end ved at indberette den pågældende iraker.

Han kan ikke huske, hvem han kørte med fra Shaiba Log Base, da de skulle ud til målet. De kørte til et opsamlingssted ved Camp Chindit, der blev anvendt før og efter operationen, og hvor der blev briefet under deltagelse af TSU og ING.

Fotoet i støttebilagssamlingens bind 2, side 82, viser en britisk Scene of Crime Officer, der knæler. Den stående soldat er en dansk MP'er. Man kan se hans sorte armbind, men han kan ikke huske, hvad vedkommende hedder. På billedet ser det ud til, at der er blevet beslaglagt noget PC-udstyr. Han vil tro, at den britiske officer har været bindeleddet for alle de danske MP'ere, der havde været inde i husene i Cyan 1. ING og TSU deltog i operationen ved Cyan 1. Han kan ikke helt afvise, at IPS også deltog i operationen.

Forevist Sitrep fra den 25. november 2004, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 450, forklarede han, at oversigten over enheder, der havde deltaget i operationen, forekommer korrekt. Han kan ikke huske, hvilken nationalitet Corrunna Coy havde. De enheder, der er nævnt under 6. – 10. bullet, må have været engelske. Han antager ud fra opstillingen over deltagende enheder, at IPS ikke deltog i operationen.

Han genkender luftfotoet af Cyan 1 i støttebilagssamlingens bind 4, side 331. Han ankom kørende med andre til målet fra området nederst i fotoet, og de parkerede i det område, der på fotoet er markeret "2. deling", hvor de holdt, indtil operationen var blevet iværksat. De afventede, at irakerne havde fået personerne i målet ud af husene, som han også har forklaret til auditørrapport, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 661. Der blev ledt tilbageholdte personer ud af husene, og personerne blev muligvis registreret af SOCO-manden. Han mindes ikke, hvor de anholdte blev placeret. Det er korrekt, som det er anført i rapporten, at han ikke mindes at have set anholdte. Hans gruppe foretog, så vidt han ved, ikke tilbageholdelser under operationen.

Som det fremgår af døgnrapporten for den 25. november 2004, jf. tillægsekstraktens bind 1, side 455, havde TSU og ING fået ordre på, at de først skulle foretage anholdelser og lade alt andet i husene ligge. Det er meget muligt, at ordren herom blev givet under briefing forud for operationen af enten danskere eller briter. MP'erne gennemførte derefter husundersøgelserne. Cyan 1 var delt op i flere sektorer. Den del af det samlede mål, som han sammen med sine folk skulle undersøge, lå i den nedre del af målområdet, som er markeret på luftfotografiet. ING og TSU havde ikke fået alle folk ud af husene i strid med den ordre, som han havde indtryk af, at de havde fået. Da dette ikke var tilfældet, blev de danske MP'ere nødt til at rømme husene for tilbageværende civile, herunder børn og kvinder, før de kunne undersøge husene. Han mener ikke, at de danske MP'ere tilbageholdt personer i forbindelse hermed. Han så ikke de irakiske styrker banke tilbageholdte. Han så heller ikke danske styrker slå eller sparke nogen, og det gjorde han heller ikke selv. Det

hele forløb roligt. MP'erne udarbejdede under ransagningen en skitse af hvert hus, hvorefter de undersøgte huset og dokumenterede fund med fotos. Irakerne skulle stå for arrestationer, hvorefter MP'erne skulle forestå al husundersøgelse, som de havde mere forstand på end irakerne. Denne opgavefordeling havde irakerne ikke helt forstået, så de havde allerede rykket rundt på møbler og hældt indhold ud af skuffer. Det gav ham anledning til den kritiske bemærkning herom i auditørrapporten, jf. tillægsekstraktens bind 2, side 661 nederst/662 øverst.

På et tidspunkt havde han taget sin tolk Christian Rømer med, fordi en irakisk soldat fra ING ønskede, at han skulle medvirke til en husundersøgelse uden for vidnets område, hvor irakerne havde fundet en masse våben. De kom ind i et åbent område, hvorfra de kunne se, at der var våben inde i huset. De bad om at få opsat sikring, således at de på et senere tidspunkt kunne undersøge huset. Da de senere gik tilbage, blev de beskydt fra et tag, hvorfor de måtte søge dækning bag en ca. to meter høj mur. Han kan ikke helt huske, hvorfra der blev skudt, men de befandt sig muligvis langt oppe i den gyde, der på luftfotoet ses skråt over for moskeen, eller gaden oven for. Der var ikke tale om vådeskud, og han havde ikke indtryk af, at det var ING eller TSU, der først skød. Der blev afgivet fem-ti skud, og det lød som skud fra et automatvåben som f.eks. en AK-47. TSU og ING tog ildkampen op og skød op imod det tag, hvorfra der blev skudt. Vidnet og tolken fik "bokset" sig tilbage i retning ud af gyden. "Bokse sig tilbage" er militærjargon for taktisk tilbagetrækning. Han erindrer ikke, om han også var i følge med en soldat fra panserinfanterikompagniet. Da de var nået et stykke tilbage ad gyden, hørte de et ordentligt brag. Det lød som noget, der sprang i luften. Derefter kom han og tolken ud til de danske styrker ved den brede vej. Nogle minutter derefter kom irakerne ud fra området med to eller tre tilbageholdte. Han kan ikke mindes, at nogle af de tilbageholdte havde blod på deres t-shirts, men det er da ikke utænkeligt, at de kan have fået blod på tøjet i forbindelse med, at de blev nedkæmpet. Han så ikke nogen blive tildelt en skalle. Han var lidt i chok efter skudepisoden og havde brug for tid til at sunde sig. Chokket bevirkede nok, at han ikke husker alle begivenheder fra operationen lige klart. Det er ikke utænkeligt, at de irakiske soldater også var påvirket af situationen. Det er svært at vurdere fra individ til individ, om man i denne situation fortsat ville være i stand til at handle rationelt. Han så ikke, hvad der derefter skete med de tilbageholdte. Han så ikke de irakiske styrker slå, sparke eller på anden vis mishandle tilbageholdte. Det var en del af undervisningen i rules of engagement, at de skulle reagere, hvis de overværede overgreb. Beskrivelsen i døgnrapporten, jf. tillægsekstraktens bind 1,

side 455, om forløbet efter skudepisoden forekommer retvisende. De færdiggjorde ransagningen, og på et tidspunkt blev det befalet, at operationen var afsluttet.

Som han husker det, frigjorde de danske styrker nogenlunde samtidig fra målet, hvorefter de returnerede til opsamlingspunktet ved Camp Chindit. Fotoet i støttebilagssamlingens bind 4, side 373, er taget i Camp Chindit. Begge de lysebrune køretøjer på billedet er danske. I hvert fald det ene køretøj tilhører det danske militærpoliti. Den bagerste person ved dette køretøj er en dansk MP'er. Personen i en sort t-shirt og kamuflageuniform er brite. Vidnet var inde i Camp Chindit efter operationen på det sted, hvor fotografiet er optaget. De var derhenne, fordi opsamlingspunktet lå ved lejren. Det er meget muligt – som Jens Thrysoe har forklaret for landsretten – at de også tog tilbage til lejren for at besigtige de konfiskerede våben. Det foresvæver ham, at der i lejren var et opsamlingssted for de tilbageholdte fra Cyan 1, hvor de blev registreret. Han så ikke noget, som han mente, at han burde reagere på, så han har heller ikke set nogen blive slået eller sparket. Så vidt han husker, forblev han i det køretøj, som man ser ”SOCO-manden” stå op ad på billedet. Han havde ikke kontakt til de tilbageholdte. Han erindrer, at de var i Camp Chindit et godt stykke tid – en-to timer – indtil de kørte tilbage til Shaiba Log Base. Han returnerede til basen i en GD, men kan ikke huske, om de kørte i formation.

Da de kom tilbage til Shaiba Log Base, mødtes de i Camp Danevang. Det er muligt, at tilbageholdte blev screenet på basen, men det er ikke noget, som han deltog i. Det kan også være en mulighed, at det danske militærpoliti på hold 4 havde personer til stede under sådan screening for at observere, hvad der foregik. Han synes ikke, det lyder ret sandsynligt, at tilbageholdte skulle være blevet udsat for rektalundersøgelse i forbindelse med sådan screening. Det var i hvert fald ikke en fremgangsmåde, der blev anvendt af danske soldater. Det ville have fremgået af døgnrapporten, hvis danske MP'ere havde deltaget i screeningen eller observeret denne.

Han var overordnet betragtet ikke bekymret ved, om de tilbageholdte risikerede at blive mishandlet af de irakiske styrker. På den anden side måtte man også konstatere, at hold 4 befandt sig i et land, hvor lov og orden ikke havde samme betydning som i Danmark, og hvor indstillingen til revselsesret var anderledes. Han så intet under operation Green Desert, som i hans øjne krævede påtale.

Udspurgt af advokat Christian F. Jensen forklarede han, at revselsesretten levede i bedste velgående i Irak i forhold til børn, mellem mand og kone og på små politistationer, hvor en lokal sheik måske var blevet chef. På sådanne politistationer kunne man se eksempler på, at der "blev brugt flad hånd over for ansatte". Han har ikke set politiet på samme vis slå på civile. Man kunne gøre sig overvejelser, om det også skete, men de danske styrker kunne ikke være til stede konstant for at monitorere irakerne, da det var meningen, at de irakiske styrker skulle stå på egne ben. De var nødt til at have tiltro til, at irakerne kunne håndtere deres opgaver korrekt, også når danskerne ikke var til stede. Han havde ikke, således som Jan Tangsted Agger har forklaret for landsretten, selv en formodning om, at irakisk politi slog sine fanger. De måtte som sagt have tiltro til irakerne. Personligt følte han sig langt hen ad vejen tryk ved IPS' håndtering af tilbageholdte, men der kunne i forhold til IPS være situationer, hvor man kunne gøre sig overvejelser herom, selvom han ikke kan give konkrete eksempler på dette. Det var en meget stor opgave at løfte IPS' faglige niveau. TSU og ING var generelt bedre uddannet og udrustet end IPS. TSU var en indsatsstyrke, som kan sammenlignes med det danske politis indsatsstyrke. Han havde generelt et bedre indtryk af TSU og ING. De havde en mere professionel og disciplineret tilgang til opgaver end IPS, og han oplevede ikke TSU eller ING fysisk revse eller udøve vold mod eget personel eller civile. TSU gennemgik en hård fysisk træning, som ikke omfattede revselse. Han er bekendt med, at briterne havde været inddraget i træningen af TSU.

Foreholdt Kenneth Buhls forklaring for landsretten om, at "snakken blandt udsendte gik på, at man som civil iraker i irakiske styrkers varetægt kunne risikere at blive udsat for overgreb", forklarede han, at man kunne have sine bekymringer i forhold til IPS' uddannelsesniveau – ikke i forhold til TSU eller ING. Under udsendelsen på hold 4 har han også talt med lokale politifolk, der var erfarne. Han ved ikke, hvorledes sammensætningen af erfarne og uerfarne betjente var.

Forevist klip ved minuttal 18:37-19:28, 19:34-19:47, 26:35-27:00 og 43:34-43:58 i filmen "James Steele: America's Mystery Man in Iraq" forklarede han, at han ikke genkender de beskrivelser af tortur m.v., som præsenteres i filmklippene. Han har ikke oplevet eller hørt om noget sådant. De havde på ingen måde mistanke om, at IPS skulle stå bag f.eks. udryddelse af sunnimuslimer. Han kan ikke udtale sig om forholdene uden for det område, som danskerne havde ansvar for.

Han kan ikke erindre, om en female searcher blev kaldt ind i et mål for at deltage i ransagning eller kropsvisitering af kvinder.

Han erindrer gennemførelsen af operation Green Desert således, at irakerne skulle gennemføre "arrest-fasen", mens MP'erne skulle forestå "search-fasen" i husene. "Mentoring/monitoring" kunne begrebsmæssigt på en hvilken som helst anden operation være det samme som "search and arrest, men ikke under operation Green Desert, hvor irakerne skulle stå på egne ben og foretage anholdelserne.

MP'erne skulle under operationer gribe ind, hvis de så noget, som ikke var i orden. Irakerne efterkom sædvanligvis de instrukser m.v., som de danske MP'ere måtte give under operationer. Irakerne havde nok oplevelsen af, at de "havde storebror med på opgave".

Der var mennesker i den bygning, hvor der blev fundet sprængstof af en eller anden art. Han ved ikke, om de personer, han senere så blive ført ud fra området, var blevet taget til fange i huset med sprængstoffer eller i eller på det hus, hvorfra der blev skudt mod dem. TSU og ING besvarede ilden prompte. Han kan ikke huske, om det var ING eller TSU.

Der var mange tilbageholdte i Camp Chindit. Han vil tro, at alle tilbageholdte, omkring 37 personer, blev ført til Camp Chindit. Han kan ikke huske, om han kørte sammen med irakiske styrker og tilbageholdte til Shaiba Log Base. Han erindrer ikke, at der var danske lastbiler til stede i Camp Chindit til transport af tilbageholdte.

Udspurgt af retten om betydningen af opgaven "mentoring/monitoring of the ING and TSU to arrest and search op." i Frago 284, Amendment 1, punkt 3, litra i), jf. tillægsekstraktens bind 1, side 388, forklarede han, at det var befalingen, at de danske MP'ere skulle forestå search-delen. Han havde således under briefing fået at vide, at de danske MP'ere skulle stå for undersøgelse af husene i målet og sikring af beviserne. Han havde en-tre panserinfanterisoldater i sin gruppe, og det havde de øvrige fire MP-sergenter hver især også. Panserinfanterisoldaterne kunne bistå under ransagningen med at endevende husene og indbo, og hans rolle var så at vurdere de eventuelle fund.

Sagen udsat til fortsat hovedforhandling den 10. april 2018 kl. 9.30.

Retten hævet kl. 15.35.

(Sign.)

— — —
Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den 10-04-2018

Rikke Bjergdal Nielsen

Retsassistent